

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5005 ภายใน 5666
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2258-0311

ข่าวจากหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับประจำวันพุธที่ 3 เดือนมกราคม พ.ศ.2550 หน้า 13

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ศ.ดร.วิรุณ กับมุมมองการศึกษาไทยปี 50

นับแต่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) เข้าทำการรัฐประหารเพื่อยึดอำนาจจากรัฐบาลชูดก่อน ในวันที่ 19 ก.ย.49 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อกระบวนการทำงานในทุกส่วน ที่จะต้องสรรหาผู้มารับหน้าที่กันใหม่ ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐบาลชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่ 1 ปีเท่านั้น เฉพาะหน่วยงานการศึกษา อย่างกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ก็เป็นที่จับตามองเช่นเดียวกันว่า ใครจะมาครองตำแหน่ง เสมอ 1 แห่งวังจันทน์เกษม และ ศธ. ก็ได้ ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอาน เข้ามาเป็นผู้ดูแลเพื่อแก้ไขปัญหาการศึกษาที่สะสม คั่งค้างมานาน เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาเดินหน้าไปมากกว่าเดิม ช่วงระยะเวลา 3 เดือน นับแต่การเริ่มงานวันแรกในฐานะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เมื่อวันที่ 10 ต.ค.49 นั้น วงการศึกษามีความเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงที่น่าจับตามองในหลายด้าน

ไม่ว่าจะเป็นการประกาศเดินหน้านโยบายสำคัญทั้งที่เกิดใหม่ หรือที่เคยทำไว้ช่วยให้เริ่มเดินหน้าในปีที่ผ่านมาและต่อเนื่องในปี 2550 เช่น การประกาศใช้นโยบายคุณธรรมนำความรู้ แทนนโยบายความรู้คู่คุณธรรม การประกาศสัดส่วนการรับนักเรียนในปีการศึกษา 2550 สำหรับโรงเรียนเด่นดัง 430 โรงเรียนทั่วประเทศ ฯลฯ

ดังนั้นในโอกาสที่เริ่มศักราชใหม่ ทีมข่าวการศึกษา จึงได้ร่วมพูดคุยกับ ศ.ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) นักการศึกษาที่คลุกคลีในวงการศึกษามานานเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็น และมุมมองต่อการเดินหน้าในการทำงานด้านการศึกษาที่กำลังก้าวสู่การเปลี่ยนแปลง โดยเริ่มที่นโยบายคุณธรรมนำความรู้ จะทำอย่างไรให้เรื่องเหล่านี้ฝังอยู่ในจิตสำนึกไม่ถดถอยไปอีก

เรื่องคุณธรรม จริยธรรมนั้น หรือหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่ของใหม่ และควรจะสนับสนุนให้มีในกระบวนการศึกษามานาน ควรเอามาพัฒนาเข้าสู่หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนให้มาก แต่เพราะที่ผ่านมาไม่ได้มีการหยิบขึ้นมาเน้นย้ำอย่างจริงจัง ซึ่งเหล่านี้ตนมองว่าเป็นจุดอ่อนของระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นเมื่อรัฐบาลและ ศธ. จะเน้นการใช้หลักคุณธรรม หลักเศรษฐกิจพอเพียงก็จะต้องเน้นย้ำและทำให้เกิดการดำเนินการด้วย คือ นำมาพัฒนาในหลักสูตร และสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนจะทำอย่างไรให้น่าสนใจนั้น จะต้องถามไปถึงตัวครู อาจารย์ผู้สอนว่าควรจะสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างไรให้มีความสอดคล้องกับเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และ

หลักเศรษฐกิจพอเพียง เพราะแม้หลักสูตรจะมีส่วนสำคัญเล็กๆ ส่วนหนึ่งเท่านั้นแต่หากมีแล้วไม่เอามาใช้พัฒนาก็ไม่เกิดผล

เมื่อครูมีกระบวนการสร้างความรู้ที่ดีแล้ว การจะทำให้เรื่องคุณธรรมฝังลึกอยู่ในตัวเด็กคนว่าไม่ใช่เรื่องยากแต่อย่างใด เพราะขณะที่เราต้องการให้เด็กเป็นศูนย์กลาง เด็กก็ไม่จำเป็นต้องรู้และเข้าใจเรื่องนี้แต่แรก เพราะครูผู้สอนจะต้องมีหน้าที่คิด หาวิธีสอดแทรกเรื่องเหล่านี้ลงไปในวิชาที่สอน และสามารถทำได้ในทุกวิชา ไม่ว่าจะเป็นศิลปะ สังคม วิทยาศาสตร์ ฯลฯ สามารถทำได้

โรงเรียนเองก็ควรส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาด้วย เช่น การนำเด็กลงสู่ชุมชน ให้เด็กได้เรียนรู้ และรู้จักวิถีชีวิตที่เรียบง่าย และเด็กจะได้สัมผัสและเรียนรู้กระบวนการเหล่านี้ได้ด้วยตนเอง

ผมมองว่าเวลาทุกนาทีของคนเป็นเรื่องการศึกษาทั้งหมด ซึ่งทุกคนจะมีการเรียนรู้ตลอดเวลา อีกทั้งการแก้ไขจุดอ่อนเหล่านี้ จะโยนให้แต่โรงเรียนไม่ได้ แต่ต้องหมายรวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง ภาคสังคมอื่นๆ เช่น สื่อมวลชน ต้องร่วมกันสร้างร่วมกันสอนให้เด็กรู้ว่าเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เรื่องใหม่ในสังคม ในชีวิตของเขา แต่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานและเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งผมเชื่อว่ากระบวนการศึกษาที่ดีจะไม่หยุดที่บ้าน หรือโรงเรียนแต่จะกระจายอยู่ในทุกที่จึงต้องร่วมกันแก้ไข ร่วมพัฒนาภายใต้เงื่อนไขเวลา 1 ปี มองว่าการดำเนินการจะเป็นรูปธรรมเพียงใด

การพัฒนาเรื่องพวกนี้จะต้องใช้เวลา และความอดทน เพราะการแก้ปัญหาต้องทำต่อเนื่องไปถึงระยะยาว ตัวอย่างหากเราจะปรับหลักสูตร ม.1 ก็อาจจะต้องใช้เวลา 10 หรือ 20 ปีในการปรับ อีกทั้งการปรับก็ทำเพียงแค่หลักสูตร ม.1 ไม่ได้แต่ต้องทำทั้งระบบ เช่นเดียวกับเรื่องคุณธรรม หลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่รัฐบาลชุดนี้ หรือแม้แต่ ศธ.ก็ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ทันที แต่ที่พอจะทำได้คือ วางกระบวนการคิดให้ชัดเจน กำหนดหลักสูตรที่แน่นอน และที่สำคัญคือพัฒนาครูประจำการทั่วประเทศให้เป็นผู้สื่อสารเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ได้อย่างจริงจัง สำหรับระยะยาว รัฐบาลและ ศธ. ต้องมาดูแลกระบวนการผลิตครูในอนาคตว่าจะผลิตครูออกมาแบบใด ให้ได้ครูที่มีความรู้ และมีคุณธรรม เพราะหากได้ครูประเภททุนนิยมจ๋า ไม่มีคุณธรรมการแก้ปัญหาเรื่องนี้ก็ไม่เกิดผล

ประเทศประสบปัญหาขาดแคลนครูจำนวนมาก จะมีกระบวนการผลิตครูเช่นไรเพื่อแก้ปัญหา

เพราะประเทศขาดแคลนครูจำนวนมาก ดังนั้นกระบวนการที่จะผลิตครูตอนนี้ต้องมองถึงแนวทางการผลิตครู 5 ปี ที่เคยมีการพูดคุยกันมานาน โดยมีโจทย์สำคัญว่า จะทำอย่างไรให้ได้ครูดี เก่ง มาทำงานให้ประเทศ ซึ่งช่วงแรกน่าจะมีการนำร่อง เช่น เปิดให้ทุนการศึกษา แม่อาจะไม่ใช่การเริ่มต้นที่ดีหรือถูกต้องทั้งหมด แต่อย่างน้อยถ้าเราได้เด็กที่เรียนได้เกรด 3 หรือ 4 จากทั่วประเทศมาเรียน เราก็สามารถพัฒนาเขาต่อยอดความรู้ให้เด็กได้ กลับมาทำงานเป็นครูได้ แม้บางคนจะมองว่าเด็กพวกนี้เป็นเด็กเรียน เป็นหนอนหนังสือ แต่ต้องอย่าลืมว่าเด็กเก่งเหล่านี้รักห้องเรียน ขณะเดียวกันก็มีสติปัญญาที่เชื่อมั่นได้ ดังนั้นอยู่ที่รัฐบาลและ ศธ. ที่จะต้องเป็นผู้สนับสนุนและทำกระบวนการนี้ให้เกิดผล

ที่ผ่านมา มศว.ก็ได้รับเด็กที่เรียนเก่งระดับท็อปเท็น แบบนี้มาจากทั่วประเทศจำนวนมาก และก็จะกระจายออกไปทำงานในภาคต่างๆ ของประเทศ และอย่าลืมว่าปัจจุบันเด็กไม่หยุดเรียนแค่ปริญญาตรี แต่จะต่อไปถึงโท และเอกด้วย ดังนั้นหากเริ่มกระบวนการผลิตครูหลักสูตร 5 ปี ตอนนี้ในอีก 8-10 ปีข้างหน้า ประเทศก็เกิดความหวังว่าเราจะมีครูเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้นอย่าเรียกร้องหาแต่คนเก่งแล้วตัวเองไม่ทำอะไรเลย

อย่างไรก็ตาม การเดินหน้าผลิตครูหลักสูตร 5 ปี จะแก้ปัญหขาดแคลนครูได้มากเพียงใด ก็ต้องอยู่ที่เมื่อเด็กเรียนจบออกมา ศธ.มีการจัดอัตรารองรับให้เด็กเหล่านี้หรือไม่ มีพื้นที่ที่จะรองรับการกระจายอัตรากำลังได้เพียงพอหรือไม่ หรือ

หากจะทำเพื่อรองรับในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ที่มีความพิเศษ จะจัดอัตราอย่างไร และต้องพัฒนาครูแบบใดจึงจะสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เช่น เข้าใจความต่างทางศาสนา วัฒนธรรม พร้อมทั้งจะพัฒนากระบวนการเรียนเพื่อเด็กที่มีความต่างเหล่านี้คือ สิ่งที่ ศธ.ต้องเร่งดำเนินการ

การทำให้เด็กในพื้นที่ 3 จว.ใต้และใกล้เคียงได้รับ โอกาสเท่าเทียมและมีคุณภาพทางการศึกษามากขึ้นต้องเริ่มอย่างไร

ปัญหาทางภาคใต้เป็นปัญหาที่สร้างความเจ็บปวดให้แก่คนทั้งประเทศ ดังนั้นรัฐบาลและ ศธ.ควรเร่งแก้ปัญหานี้ในเชิงรุก โดยเฉพาะด้านการศึกษาจะต้องมาร่วมพูดคุยใหม่อีกครั้งว่า พื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษแบบนี้ควรจัดหลักสูตรแบบใด เรื่องภาษา สื่อการเรียนการสอน และองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาคือเรื่องการผลิตครูที่กล่าวไปในข้างต้นว่า ต้องได้ครูที่มีความเข้าใจต่อสังคม วัฒนธรรม ของคนในพื้นที่ด้วย ทั้งนี้รวมถึงเรื่องสื่อการเรียน ซึ่งตนได้เคยพูดคุยกับอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เห็นตรงกันว่าส่วนกลางควรทำหน้าที่ผลิตสื่อ เพื่อป้อนสู่คนในพื้นที่ ซึ่งไม่ใช่เพื่อการล้างสมองแต่เพื่อให้เกิดสันติวิธี ความสมานฉันท์ในพื้นที่ ให้เขาได้รู้ว่าเรามีเพื่อนอยู่อีกจำนวนมาก ซึ่งเรื่องนี้นักจิตวิทยา และนักการศึกษาจะต้องร่วมกันคิดหาวิธีการ

นอกจากนี้การศึกษาในระดับอาชีวศึกษาควรเข้ามามีบทบาทมากขึ้น คือ เข้ามาสอนอาชีพ โดยศึกษาอาชีพที่เขาทำ และส่งเสริม และสนับสนุนโดยคำนึงถึงความต้องการของคนในพื้นที่ อย่งไรก็ตาม การพัฒนาในพื้นที่ภาคใต้อย่างคงต้องใช้เวลานาน และต้องใช้ความอดทน เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขได้ภายในชั่วข้ามคืน แต่ต้องทำอย่างเป็นระบบและรอบคอบ อีกทั้งเรื่องของการให้โอกาสแก่เด็กในพื้นที่ ทุกวันนี้มีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มารองรับเด็กทั้งม.ปลาย เล็กอาชีวะ หรือระดับอุดมศึกษา ขณะเดียวกันในระดับมหาวิทยาลัยก็เปิดโควตาให้เด็กได้สอบเข้ามาเรียนต่อ แต่เด็กได้ส่วนใหญ่ไม่ค่อยพร้อมออกจากพื้นที่เพื่อมาเรียนในส่วนกลาง ดังนั้นเราต้องหาวิธีทำให้เขาได้ก้าวออกมาเรียนรู้นอกพื้นที่ เช่น มาเรียนในมหาวิทยาลัยต่างๆ ประมาณ 1 เทอม เป็นต้น

การกำหนดสัดส่วนรับนักเรียน 50:50 สำหรับ ร.ร.ดั่ง 430 โรงทั่วประเทศ มุ่งหวังแก้ปัญหาเด็กล้นจะแก้ได้หรือไม่

เรื่องนี้ตนค่อนข้างมั่นใจกับแนวคิดของ ร.มว.ศธ. และถือเป็นอีกเรื่องที่ทำนายขามเริ่มต้นทำ เพราะแม้จะเป็นช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านที่ยังไม่สิ้นสุดลงแต่ตรงนี้ แต่จะสามารถผ่านไปสู่ระบบโครงสร้างที่ดีได้ในอนาคต แน่แน่นอนว่าจำนวนนักเรียนต่อห้อง ทุกฝ่ายมุ่งหวังจะให้ห้องเรียนมีขนาดเล็กลง แต่เพราะสังคมยังเผชิญกับปัญหาความนิยมและความต้องการเข้าเรียนในโรงเรียนดังอยู่มาก ซึ่งช่วงแรกอาจจะไม่สามารถลดจาก 50 คนเป็น 40 คนหรือ 30 คนได้ทันที แต่สัดส่วนการรับนักเรียนที่กำหนดใหม่นี้จะทำให้จำนวนปัญหานักเรียนล้นห้องค่อยๆ ลดลงจากเดิมได้ ซึ่งตนก็หวังว่าหากหมดรัฐบาลชุดนี้รัฐบาลชุดใหม่จะมาสานงานนี้ต่อ ไม่ใช่ว่ามีอะไรก็ทิ้งไปหมด รวมถึงแนวทางที่ ร.มว.ศธ. ต้องการรื้อระบบแป๊ะเจี๊ยะนั้น คงจะเป็นเพียงนโยบายที่จะต้องผ่านลงไปสู่หน่วยงานในระดับต่างๆ ซึ่งในระดับใกล้ชิด อย่างโรงเรียนตนอยากให้มีภารกิจหลักการไว้ว่า หลักการรับนักเรียนในเงื่อนไขพิเศษนั้นควรจะเป็นเช่นไร ควรมีการสอบหรือไม่ หรือจะจัดแบ่งเด็กเฉพาะกลุ่มแบบนี้ได้อย่างไร ซึ่งโรงเรียนเองก็ต้องสามารถอธิบายระบบคุณภาพได้ด้วยว่าแปลว่าอะไร ซึ่งในระดับนโยบายหรือหลักการจะต้องกำหนดให้รอบคอบด้วย

การเดินทางกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

หากประเทศชาติมีเพียงกรุงเทพฯ เป็นเพียงศูนย์กลางอย่างเดียว มีสถานศึกษาดีๆ ธุรกิจดีๆ กระจายตัวแค่เพียงในกรุงเทพฯ จะพอใจหรือไม่ คำตอบคือไม่แน่นอน ดังนั้นการที่จะทำประเทศชาติให้เจริญทั้งประเทศก็ต้องมีความเข้มแข็งเพราะขงสุดท้ายของการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะกระจายงบประมาณ หรือบุคลากร ก็ต้องอาศัยความเข้มแข็งจากชุมชน ซึ่ง

หาก ศธ. จะดำเนินการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา หรือเขตพื้นที่การเริ่มทำก็เป็นเรื่องที่ดี เพราะหากจะมารอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานศึกษามีความพร้อมในทุกด้านก่อนจึงกระจายอำนาจลงไปให้ นั้น คนเชื่อว่าเป็นชาดิกว่า จะทำได้ ยิ่งประเทศไทยด้วยแล้วพูดได้เลยว่าอีกหลายชาดิกว่าจะเสร็จ ดังนั้นการพัฒนาไปพร้อมกัน โดยสนับสนุนส่วนที่พร้อมก่อนจะดีกว่าการรอให้พร้อมทั้งหมด

เรื่องการกระจายอำนาจนั้นขอเพียงเปิดโอกาสให้กับพื้นที่ สถานศึกษาที่พร้อม เพราะผมเชื่อว่าหากเขาได้รับโอกาส เขาก็พร้อมจะพัฒนาตนเอง อีกทั้งคนต่างจังหวัดไม่ใช่คนโง่ เขาฉลาดและมีประสบการณ์ในพื้นที่ที่ต้องมอบให้เขาพัฒนาพื้นที่เขา คนกรุงเทพฯ ทำแค่เข้าไปช่วยเมื่อเขาต้องการคำแนะนำก็เพียงพอ

ในปี 50 นี้มีเรื่องใดที่เห็นว่าควรให้เกิดความชัดเจน

มีปัญหาที่ในปี 2549 เป็นปัญหาและวุ่นวายกันอยู่มาก คือ เรื่องการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ขอมรับปีที่ผ่าน มา สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ยังมีจุดอ่อนหลายเรื่อง ทั้งด้านวิชาการ ความเอาใจใส่ดูแล หรือกำลังบุคลากร และที่สำคัญคือระบบไอซีที ซึ่งต้องถือเป็นบทเรียนสำคัญและราคาแพง และในปี 2550 นี้ก็ไม่ควรทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาอีก ตนค่อนข้างมั่นใจในตัวของ ดร.อุทมพร จามรมาน ผอ.สทศ. เพราะท่านเป็นนักวิชาการทำงานด้าน การศึกษา งานวิจัยมานาน แต่ที่ตนยังห่วงและอยากฝากคือแม้ท่านจะมีการเตรียมตัวมากเท่าไร แต่เรื่องของ ประสิทธิภาพ ความทุ่มเทของบุคลากร ความแม่นยำของระบบไอซีทีที่จะต้องระมัดระวังและทำอย่างรอบคอบ และต้องมอง ว่าเรื่องเหล่านี้คือปัญหาใหญ่

หากครั้งนี้เกิดความล้มเหลวอีกผลเสียไม่ได้เกิดเพียงแก่ สทศ. แต่จะรวมไปถึงมหาวิทยาลัยและการศึกษาทั้งระบบ ดังนั้นถ้า สทศ. มีอะไรอยากให้มหาวิทยาลัยช่วย ผมเชื่อว่าทุกมหาวิทยาลัยยินดีช่วยเหลือแน่นอน ส่วนเรื่องเด็กชิวที่ออกมา เรียกร้องนั้น ส่วนหนึ่งก็น่าดีใจที่สังคมไทยเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออก แต่อยากให้เด็กเข้าใจว่าพวกเขาเป็นกลุ่มส่วนน้อย กว่า ต้องคำนึงถึงส่วนรวมและที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยก็มีมติแล้วว่า จะใช้คะแนนการทดสอบในครั้งแรก เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผมทำงานใน ทปอ. ก็มองว่าหน้าที่ของ ทปอ. คือการดำเนินงานในส่วนที่เป็นหลักการ เรื่องคุณภาพ มหาวิทยาลัย หรือการพัฒนา งานวิจัยมากกว่าจะวนเวียนแก้ไข ชี้แจงปัญหาเหล่านี้

ศ.ดร.วิรุณ กล่าวถึงท้ายการสนทนา

อย่างไรก็ตาม คงต้องติดตามกันต่อไปว่าการเดินหน้าเรื่องการศึกษาในปี 2550 ภายใต้งบประมาณ 1 ปี ในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ จะสามารถเดินหน้าไปมากกว่าเดิม หรืออย่างไร และเชื่อว่ามุมมองของ ศ.ดร.วิรุณ ในครั้งนี้คงเป็นกระจกสะท้อนไป ถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการศึกษาทุกภาคส่วน ได้นำกลับไปพิจารณา หรือเป็นแนวทางประกอบการทำงานต่อไป